

Sygn. akt I UK 296/17

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z odwołania Powiatowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej [...] z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

z udziałem zainteresowanego G. K.

o składki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24 kwietnia 2018 r.,

skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 lutego 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od Powiatowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej [...] kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2017 r., Sąd Apelacyjny w [...], III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację Powiatowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej [...] z siedzibą w W. od wyroku Sądu Okręgowego w G., Ośrodek Zamiejscowy w R. z dnia 28 kwietnia 2016 r., którym oddalono odwołanie w zakresie dotyczącym zainteresowanego G. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w R. z dnia 30 października 2015 r. kwotę składek należnych i nienaliczonych od przychodów osiągniętych przez niego z tytułu umów

cywilnoprawnych wykonywanych na rzecz pracodawcy za okres od stycznia 2012 r. do grudnia 2014 r.

W sporze, czy zainteresowany G. K. jako pracownik Powiatowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej [...] podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu oraz zdrowotnemu z tytułu zawartych z pracodawcą umów nazwanych umowami o udzielanie zamówienia na świadczenia zdrowotne i czy w związku z tym odwołujący zobowiązany jest do uiszczenia składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy, Sąd Apelacyjny zastosował art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) w sposób utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, powołując się na uchwałę z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117, z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, niepubl., z dnia 2 lutego 2010 r., I UK 259/09, niepubl. oraz z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266 i z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, niepubl.).

Skarga kasacyjna płatnika składek została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania - art. 328 § 2 k.p.c. przez niedostateczne wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku i ograniczenie się do powtórzenia stanowiska Sądu pierwszej instancji w zakresie interpretacji przepisu art. 8 ust. 2a i ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z pominięciem regulacji ustawowych mających zastosowanie do umowy nazwanej zawartej między płatnikiem a zainteresowanym.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący, stosownie do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego „na gruncie art. 132 ust. 3 i art. 133 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz art. 26 i 27 ustawy o działalności leczniczej”, podnosząc wątpliwość co do dopuszczalności zawierania przez świadczeniodawców, którzy nawiązali z Narodowym Funduszem Zdrowia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (rozumiane jako odrębne umowy nazwane uregulowane przepisami ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) z podmiotami określonymi w art. 132 ust. 3 jakichkolwiek umów cywilnoprawnych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący sformułował wniosek oparty na przyczynie kasacyjnej ujętej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., w związku z czym należy zwrócić uwagę, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się w znaczeniu jego rozstrzygnięcia dla rozwoju prawa lub jako precedensu dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Oczywiście jest, że zagadnienie prawne uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi być istotne w tym sensie, że powinno dotyczyć kwestii prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. W orzecznictwie Sąd Najwyższego wielokrotnie wskazano, że twierdzenie o występowaniu takiego zagadnienia jest uzasadnione tylko wtedy, gdy nie było ono rozstrzygane przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, niepubl. i z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, niepubl.).

Uzasadnienie wniosku złożonego w niniejszej sprawie nie spełnia tych wymagań. Skarżący nie wykazał, że przedstawione przez niego zagadnienia istnieją jako zagadnienia prawne oraz że nie zostały jeszcze rozstrzygnięte lub że wywołały rozbieżności w orzecznictwie, jak też nie dostarczył żadnych przekonujących argumentów uzasadniających odmienną ocenę prawną od przyjętej przez Sądy obu instancji. W każdym razie uzasadnienie wniosku nie zawiera argumentów umożliwiających Sądowi Najwyższemu stwierdzenie rzeczywistej i istotnej rozbieżności w orzecznictwie sądowym oraz nowości poruszonych kwestii. Co więcej, argumentację wniosku osłabia utożsamienie

przyczyn kasacyjnych z zarzutami ujętymi w podstawie skargi, co sugeruje koncentrację wątpliwości, jakie rodzi treść wskazanych przepisów w rozstrzygnięciu własnej sprawy skarżącego a nie na rozwoju doktryny lub dla praktyki sądowej.

W tym aspekcie zresztą nie istnieje już potrzeba wykładni wskazanych przez skarżącego przepisów, gdyż przedstawione kwestie prawne były wielokrotnie rozważane w judykaturze, a w szczególności w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46), stwierdzającej, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, niepubl., z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, niepubl., z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, niepubl., z dnia 8 grudnia 2014 r., II UK 74/14, niepubl., z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117, z dnia 24 września 2015 r., I UK 490/14, niepubl. oraz z dnia 27 kwietnia 2017 r., I UK 182/26, niepubl.). Wyjaśniono również, że osoba wykonującą pracę na rzecz swego pracodawcy na podstawie umów cywilnych podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik i na tym kwestia jej ubezpieczenia się wyczerpuje (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 1997 r., I PKN 43/97, OSNAPiUS 1997 nr 24, poz. 494, z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, niepubl. i z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, niepubl.).

Problematyka zawierania przez świadczeniodawców umów podwykonawstwa w ramach umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w postanowieniach z dnia 22 czerwca 2015 r., I UZ 3/15 (niepubl.), z dnia 16 marca 2017 r., I UK 9/17, (niepubl.), z dnia 10 maja 2017 r., I UK 107/17 (niepubl.), z dnia 25 maja 2017 r., I UK 297/16 (niepubl.) oraz z dnia 24 maja 2017 r., I UK 147/17 (niepubl.), w których zwrócono uwagę, że art. 132 ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych ustanawia zakaz zawierania z lekarzami zatrudnionymi przez świadczeniodawcę umów (subkontraktów) na udzielanie świadczeń zdrowotnych niezależnie od tego, czy zawarte w ten niedozwolony sposób subkontrakty były lub są wykonywane w ramach podporządkowania

charakterystycznego dla stosunku pracy, czy na podstawie tak nazwanej odrębnej umowy, do której nie stosuje się przepisów o zleceniu.

Zakaz zawierania przez pracodawców, będących świadczeniodawcami, którzy zawarli z Narodowym Funduszem Zdrowia umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, z pracownikami (lekarzem, pielęgniarką, położną, inną osobą wykonującą zawód medyczny lub psychologiem, jeżeli udzielają oni świadczeń opieki zdrowotnej u tego świadczeniodawcy) odrębnych umów na udzielanie w określonym zakresie świadczeń zdrowotnych, podważa koncepcję wyłączenia przychodów za wykonywanie takich zobowiązań spod reżimu prawa ubezpieczeń społecznych, co oznacza, że tacy świadczeniodawcy na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych mają status płatników składek od "łącznych" przychodów ze stosunku pracy oraz od wynagrodzenia za pełnienie dyżurów medycznych uzyskiwanych ze spornych umów. Oznacza to, że sporne umowy - zawarte wbrew prawu - nie mogą być kwalifikowane jako szczególne i odrębne od umów regulowanych kodeksem cywilnym, bez potrzeby szczegółowego badania, czy pełnienie dyżurów medycznych przez zatrudnionych lekarzy odbywało się w ramach stosunków pracy w tym samym miejscu pracy i takiej samej miary pracowniczej podległości (podporządkowania) lekarzy zatrudnionych u swego pracodawcy, czy też na podstawie umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych.

Lekarz zatrudniony w ramach stosunku pracy nie może być równocześnie podwykonawcą świadczeń zdrowotnych udzielanych przez zatrudniający go podmiot medyczny, gdyż legalne jest zawieranie odrębnych rodzajowo od umów regulowanych przepisami kodeksu cywilnego oraz nieobjętych obowiązkowym tytułem ubezpieczenia społecznego umów na wykonywanie świadczeń zdrowotnych wyłącznie z ustawowo określonymi podmiotami trzecimi, które wobec świadczeniodawcy związanego umową z Narodowym Funduszem Zdrowia, nie pozostają w stosunkach prawnych podporządkowania co do rodzaju pracy ani miejsca i czasu świadczenia usług zdrowotnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 68).

Potwierdzając trafność tych poglądów, należy przyjąć, że skarga kasacyjna nie wskazuje przyczyn uzasadniających przyjęcie jej do rozpoznania.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c.